

ΦΟΙΒΟΣ

ΕΠΙΜΗΝΙΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

ΠΕΡΙ

ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΙΕΙΑΣ

ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΧΕΙΡΟΥ
ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

ΕΝ ΕΛΛΕΙΨΕΙ ΙΑΤΡΟΥ

ΥΙΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ Π. ΠΥΡΡΑ

Έτησια συνδρομή φρ. 3. Διά τὸ ἐξωτερικὸν 3,50 προπληρωτέας

ΕΤΟΣ Θ'. — Έκτ' Ἀθῆναις 1 Μαρτίου 1887. — Ἀρ. 4

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡλιακὴ θερμότης ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου. Ὁραταὶ ὑγιεινῆς. Ἀντομία. Ἄλγος τρα-
χειλοῦ, αὐγένος, χειρὸς, πλευραδύνη, ἔρσθεραπεία. Οἰδηπνευμα. Ἐλαιον κομ.
Ὀδονήρατον. Συγκολλητικόν. Βυρσοδερψική. Ἰσότης ἀρμονία. Διάφορα.

Α. ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΙΕΙΑ

Ἀποτελέσματα τῆς Ἡλιακῆς θερμότητος ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου.

(Συνέχεια)

Οἱ ἐπὶ πολὺ ἀναγκαζόμενοι εἰς τὸ ἐκτιθεσθαι ὑπὸ τὸν ἥλιον ἐν
ἄφθέρου, καὶ μάλιστα κατὰ τὰ κινικὰ καύματα, ὅτε εἶσι καὶ
μακρότεροι ἡμέραι, πρέπει νὰ προφυλάττωνται ἰδίως τὴν κεφαλὴν
ἐκ τῆς ἀμέσου προσβολῆς τοῦ ἥλιου ταύτην πρέπει νὰ ἔχωσι κε-
καλυμμένην μετὰ παχίος καὶ λευκοῦ ὑφάσματος, ἵνα μὴ διαπερῶ

ἡ ἡλιακὴ θερμότης μέχρι τοῦ κρανίου καὶ αὐξάνει ἡ ζωικὴ θερμότης. Εὐλόγως λοιπὸν οἱ κάτοικοι τῶν θερμῶν κλιμάτων φέρουσι ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σαρκίαν καὶ ἄλλα ὀγκώδη καλύμματα.

Ἰπὸ τὴν ἡλιακὴν θερμότητα μεγάλως αὐξεται ἡ διαφύρσις τοῦ τοῦ δέρματος καὶ τῶν πνευμόνων, καὶ ἐλαττοῦται ἡ ἐκκρίσις τῆς σιέλου καὶ τῶν οὐρῶν. διὰ ταῦτα καὶ ἰδρῶς καὶ δίψα ἐπιγίγνεται· ἐκ δὲ τῆς παρεμποδίσεως τῶν ἐκκρίσεων τοῦ δέρματος βαρεῖται νόσοι ἐπιγίγνονται, ἡπατικά, γαστροεντερικά καὶ δερματικά. Ὁ στόμαχος στεροῦμενος προσήκοντος σιέλου χαλαροῦται, καὶ ἡ πρὸς τὸ τρώγειν ὀρεξις ἐλαττοῦται· διὰ τοῦτο φύσει ἐπιγίγνεται πόθος πρὸς πόσιν τονικῶν ποτῶν καὶ διεγερτικῶν φαγητῶν, οἴνου κεκραμένου, μικροῦ ποσοῦ ρακῆς, ποτῶν ὑποξίνων, φαγητῶν ἀρωματικῶν, κλπ. Τὸ σῶμα καταλαμβάνει ἀδυναμία ἐνεκὴν χαλαρώσεως τῶν μυῶν. Ἡ ἀπορροφητικὴ δύναμις ἐλαττοῦται· διόπερ καὶ ἡ ἀναπνοὴ βαρδύνει, διότι ἀπορροφᾶται ἐν τοῖς πνεύμοσι ὀλιγώτερον τοῦ δέοντος ὀξυγόνου, ἐπομένως ἐλαττοῦται καὶ ἡ ζωικὴ δύναμις, ἥτις τόσον εἶναι μικρότερα ὅσον ἡ ἐξωτερικὴ θερμότης εἶναι μείζων ἐπομένως καὶ ἡ αἱμάτωσις εἶναι μικρότερα· διόπερ τὸ αἷμα τῶν κατοίκων τῶν θερμῶν κλιμάτων εἶναι ἀραιότερον τοῦ τῶν ψυχρῶν.

Διὰ τοῦτο οἱ κάτοικοι τῶν θερμῶν κλιμάτων ἀντέχουσι περισσότερο εἰς μεγάλην ἐξωτερικὴν θερμότητα καὶ φιλοῦσι ταύτην. Ἄλλοι τοῦτο γίνεται ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν αἰδιωτικῶν.

Διὰ ταῦτα οἱ κάτοικοι τῶν πολὺ θερμῶν κλιμάτων εἰσι μᾶλλον ἰσχυροὶ ἢ παχεῖς. Ὁ Ἀριστοτέλης εὐλόγως οὖν λέγει ὅτι ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου μᾶλλον ποιεῖ ἰσχυροὺς παρὰ τὸ ψυχρῶς. «Δι' ἀλεία μᾶλλον ἰσχυροῦσιν ἐν τοῖς ψύχεσι». (πρ. ε.)

Ἡ ἐκ τοῦ ἡλίου μεγάλη θερμότης τοῦ σώματος ἐπαυξάνει καὶ τὴν διάθεσιν πρὸς τ' ἀφροδίαια.

Ἡ δὲ ἄνω ἐνέργεια τῆς θερμότητος ἐπὶ τοῦ σώματος ἰσχυρῶς γυναικός ἐπιφέρει τροποποιήσιν ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ σώματος, τοῦ ἐμβρύου, ἐξ ἧς παράγονται τὰ τέρατα.

Ὁ ἥλιος οὐ πολὺ θερμαίνει τοὺς ἔχοντας ὄψιν ἄχρουν, καὶ τοὺς ἀρρώστους. Δὲν πρέπει νὰ βαδίξῃ τις ὑπὸ τὸν πολὺ θερμὸν ἥλιον ἔχων γυμνὸν τὸ στήθος ἀπέναντι αὐτοῦ, οὔτε τὸ σῶμα, ἐκτὸς ἀντὶ τοῦ στήθους ἢναι λασίτριχον (μαλλισρόν).

Ἐὰν αἱ ἡλιακαὶ ἀκτίνες συγκεντρωθῶσι διὰ φακοῦ καὶ ἡ ἰστία αὐτῶν προσβάλλῃ τὸ δέγμα, ἐπιγίγνεται καῦσις, ὡς ἀν πῦρ ἐπιπέσει καὶ παράγεται ἰσχυρὰ. Ὁ Φαῦρος καὶ Λαπιεύγερος ἐθεράπευσαν διὰ

τῆς ἐπισταμένης ἐφαρμογῆς τῆς τοιαύτης θερμότητος ἕλκη πεκαλωμένα. Ὁ Λεκόντης ἐθεράπευσε καρκινώδες ἕλκος τῶν χειλέων. Ἡ δὲ τοῦ Ἑλιακοῦ πυρὸς καυτηρίασις ἔχει ἰδίαν ιδιότητα ὡς πρὸς τὸ τεχνικὸν πῦρ. (ἀκολουθεῖ.)

Β'. ΥΓΙΕΙΝΗ ΕΚΑΣΤΟΥ

Περὶ ἁρτίσεως ὑγιεινῶς.

Οἱ βολβοὶ τῶν ὀφθαλμῶν στρέφονται πρὸς τὰ κάτω ἐν καιρῷ ὕπνου, ἐν δὲ ἀφροδίσις στρέφονται πρὸς τὰ ἄνω· ὡσαύτως δὲ ἐν καιρῷ πτάρμου, κρύπτεται τὸ μέλαν τοῦ ὀφθαλμοῦ, ὅταν δὲ ἐν νόσῳ στρέφονται πρὸς τ' ἄνω, σημεῖον θανάτου. Οἱ μανιακοὶ στρέφουσι τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὰ πλάγια, οἱ δὲ στρυφνοὶ καὶ ἰδιότροποι πρὸς τοὺς μικτῆρας. Οἱ μύωπες συμμύουσι καὶ συναγούσι τὰ βλέφαρα. Ἡ θρασις εὐχαριστεῖται περισσότερο θεωροῦσα τὰ πρᾶσινα φυτά· οἱ δὲ πάσχοντες τοὺς ὀφθαλμοὺς ἠρώσιν εὐχαριστότερον διὰ πρασίνων ὀμματοῦκλίων.

Ὁρῶμεν εὐχαριστότερον τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης παρὰ τὴν τοῦ γλυκίος ὕδατος, καὶ μάλιστα χυνομένου. Ἡ πρὸς τὰ λευκὰ θρασις κουράζει καὶ βλάπτει τοὺς ὀφθαλμοὺς. Ἐὰν τὸ φῶς ἔχῃ μικρὰν ἔντασιν, ἡγουν ἔην ἦνε ἀμυδρὸν, ἐπιφέρει διαστολὴν τῆς ἱριδος τοῦ ὀφθαλμοῦ.

Ὁρῶμεν καθαρώτερον τὰ μακρὰν κείμενα ἀντικείμενα, ὅταν ἡ ἀτμοσφῆρα εἶνε γαληνιαία. Συνήθως τοῦτο γίνεται τὴν πρωῒν πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου καὶ τὴν ἑσπέραν μετὰ τὴν δύσιν· διότι κατὰ τὰς ἐποχὰς ταύτας ἐπικρατεῖ συνήθως γαληνία ὡσαύτως καὶ μετὰ τὴν βροχὴν. Πολλοὶ κατὰ τὰς ἐποχὰς ταύτας διέκρινον ἀντικείμενα εἰς ἀπόστασιν 140 χιλιομέτρων μέχρι 240 καὶ μέχρι 360.

Ἐὰν διαρκῶς ὄρῃ τις ἀμυδρὸν φῶς, συνήθως ἐπιγίγνεται μυωπία. Διὰ τοῦτο οὐ καλῶς ποιοῦσιν, ὡς καὶ ἄλλοτε εἶπομεν, αἱ οἰκοδόμοι καὶ διατηροῦνται τὰ τῆς οἰκίας παράθυρα κεκλεισμένα τὴν ἡμέραν καὶ σκοτεινοὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς· διὰ τοῦτο ἀπ' ἧς ἐπεκράτησεν ἡ ἐπίστατος ἐξ Ἑβρώπης οὗτος συρμός, ὑσπέραι νὰ παιδία καὶ ἰδίως τὰ κοράσια καθίστανται μύωπα.

Ἐπικίνδυνον εἶναι καὶ ὅταν τις ὄρῃ αἴφνης λαμπρὸν φῶς· διότι

τὸ ζωηρὸν φῶς ἐρεθίζει τὸ ὀπτικὸν νεῦρον, τὸ ἐξασθενεῖ καὶ ἐνίοτε παραλύει τούτο καὶ ἡ ὄρασις χάνεται. Διὰ τοῦτο τινὲς ἀπρόσεκτοι θέλοντες νὰ εἰδῶσι μὲ γυμνοὺς ὀφθαλλοὺς τὴν ἐκλείψην τοῦ Ἥλιου ἀπιστερήθησαν τῆς ὁράσεως αὐτῶν.

Ὁ θείων νὰ ἴδῃ τὸν δίσκον τοῦ Ἥλιου πρέπει νὰ μαυρίσῃ ὀλίγον ἐπὶ τῆς φλογὸς λύχνου τεμάχιον ἐλάσματος ὕλου, καὶ δι' αὐτοῦ νὰ βλέπῃ τὸν Ἥλιον. Ὅταν ἐν Ἀθήναις ἐτίθετο ὁ θαμέλιος λίθος τοῦ Ἀστεροσκοπείου, ἦτο ἡ ὄρα τῆς ἐκλείψεως τοῦ Ἥλιου νεανίας τῆς ἡρῶν γυμνοὺς ὀφθαλμοὺς τὸν δίσκον τοῦ Ἥλιου, ἀφῆνης κατέστη τυφλός. Πολλοὶ ὕδοιποροῦντες ἐτυφλώθησαν ἐκ μεγάλων ἀστραπῶν ἐν ὄρα σκοτούς γενομένων. Τὸ 1819 ἐν Λουγδῶν τῆς Γαλλίας στρατιῶται γυμναζόμενοι ὑπὸ καυστικιάτου Ἥλιον κατέληθησαν ἐκ νυκτοπίας (α) συνοδευομένης μετὰ νευρικῶν παθήσεων, ὑπὸ ναυτίας, ἐμετοῦ, κλπ. Ἐν Παρισίοις, δταν ἐκαίετο τὸ Φαίθον, οἱ ἐκεῖ ἐλθόντες στρατιῶται, ἡρῶντες τὴν μεγάλην λάμψην τῆς πυρκαϊᾶς κατελήθησαν σχεδὸν πάντες ὑπὸ νυκτοπίας· εἰς τινὰς ἐκ τούτων προσβολῶν τοῦ φωτός συμβαίνει ἡμιωπία ἢ διπλωπία.

Καὶ τὸ πολὺ λευκὸν χρῶμα ὡσαύτως εἶναι ἐπιβλαβὲς εἰς τὴν ὄρασιν, πολλοὶ ἀπώλεσαν τὴν ὄρασιν ὕδοιποροῦντες ἐπὶ πολλὰς ὥρας ἐπὶ χιονοσκεπᾶστων τόπων· διότι τὸ πολὺ λευκὸν φῶς προσβάλλον τὸ ὀπτικὸν νεῦρον ἐξασθενεῖ τούτο, καὶ ἐπιφέρει παραλύσιν. Ὅταν ὁ Ξενοφῶν ὠδήγηε τοὺς στρατιῶτας Ἑλλήνας πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἐπανερχομένους, καὶ διέβαινον διὰ τῶν χιονοσκεπᾶστων ὄρεων τῆς Ἀρμενίας, πολλοὶ τούτων ἐστερήθησαν τῆς ὁράσεως. Οἱ ἐν Αἰγύπτῳ Γάλλοι στρατιῶται ἐκ τῆς ἀντανεκλάσεως ἐκ τῶν ἁμῶν τοῦ ἡλιακοῦ φωτός ὑπέστησαν ὀφθαλμίας. Τοιαύτας ὀφθαλμίας ὑφίστανται καὶ οἱ πλείοντες εἰς τοὺς πόλους. Καὶ οἱ κάτοικοι τῶν πόλων, οἱ Ἐσκιμῶσι, πάσχουσιν ὑπὸ τοιαύτης ὀφθαλμίας.

Οἱ ὕδοιποροῦντες καὶ παρ' ἡμῖν πεδιάδας χιονοσκεπᾶστους κυριεύονται ἐνίοτε ὑπὸ ἰδίου πάθους βουλημεία καλουμένου, τὸ ὅποιον ἐνίοτε καὶ θάνατον ἐπιφέρει. Οἱ ὀφθαλμοὶ ἐπισκοτίζονται, θαμβήνουνσιν. Ἐπέρχεται ναυτίασις, χαλάρωσις τοῦ σώματος, ἀχρότης καὶ λειποθυμία. Ἰδίως τὸ πάθος τοῦτο κυριεῖται τοὺς ἵππους, ὅστινες τότε δὲν βραδίζουσι, τρέμουσι καὶ καταπίπτουσι. Τὸ ἰατρικὸν κατὰ τοῦ πάθους τούτου εἶναι ἡ βρώσις ἄρτου· τούτο καὶ ὁ Ἀριστοτέλης λέγει. Οἱ βουλημιῶντες μικρὰ προσεγεγόμενοι ἄρτου ἴωνται.

(α) Ἐστὶ νυκτοπία ὄρα Φαίθου, ἔτους 13' σελ. 42.

Οἱ ράπται λευκῶν ἐνδυμάτων ὑπόκεινται εἰς τὰς αὐτὰς βλάβας, ὡσαύτως καὶ οἱ ὕδουργοί. Πολλὰκις τυπογράφοι ἐργαζόμενοι στοιχεῖα νέα στίλβωντα ὑπέστησαν κορασίαν, ἣτις ἐπαυσεν ἅμα ἐπαυσαν τὴν τοιαύτην ἐργασίαν.

Τὸ ζωηρὸν φῶς ἐπενεργεῖ ἐπὶ τοῦ ἐγκεφάλου, ὅπερ, ὅταν οὗτος ἦναι ἐρεθισμένος, δύναται διὰ τῆς ὁράσεως νὰ ἐπιφέρῃ ἐγκεφαλικάς ἐξάψεις, καὶ νευρικὰς ταραχάς· διὰ τοῦτο οἱ νοσοῦντες ἐκ πυρετοῦ πρέπει νὰ διατηρῶνται ὑπὸ μέτριον φῶς καὶ μάλιστα δταν ὑπάρχῃ καὶ ἀϋπνία· ἐτι μᾶλλον πρέπει νὰ προφυλάττωνται ἐκ τῆς προσβολῆς τοῦ ζωηροῦ φωτός οἱ πάσχοντες ἐξ ἐρεθισμού ἢ φλογώσεως τῶν ὀφθαλμῶν, οὗτοι πρέπει νὰ φέρουσι σκοτεινὰ ὀμματουάκια. Οἱ μανιακοὶ ἐξάπτονται ὑπὸ τὸ φῶς· διὰ τοῦτο πρέπει νὰ διατηρῶνται ἐν σκοτεινῇ θαλάμῳ.

Ἡ στέρσις τοῦ ἡλιακοῦ φωτός ὠφελεῖ τοὺς πάσχοντας ὑπὸ Εὐλογίας.

Γ' ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ

Περὶ τῶν ρευστῶν μερῶν τοῦ σώματος.

Ἄτοπον καὶ παράλογον εἶναι τὸ νὰ μὴ γνωρίζῃ ἕκαστος ἀνθρώπος τί γίνεται ἐντὸς τοῦ σώματός του, καὶ νὰ ἐπιζητᾷ νὰ μάθῃ τί γίνεται μακρὰν αὐτοῦ εἰς τὰ ζῆλα καὶ εἰς τὰ φυτὰ, καὶ εἰς τὰ ὄρυκα, εἰς τὰ μετέωρα, κλπ., ἐν ᾧ πρὸς διατήρησιν τοῦ σώματός του κυρίως ἐργάζεται καὶ ἀπασχολεῖται. Διὰ ταῦτα θέλομεν ἐκθέσει συνοπτικῶς καὶ εὐκαταλήπτως παρὰ παντὸς φιλομαθοῦς ἀναγνώστου τοῦ Φαίθου τὸ τί ἐστὶ αἷμα, καὶ πῶς γίνεται ἡ κυκλοφορία καὶ ἡ θρέψις, κλπ.

Αἱ τροφαὶ ἵνα κατασταθῶσι κατάλληλοι πρὸς θρέψιν τοῦ σώματος μεταβάλλονται ἐν τῇ στομάχῳ εἰς ὕλην ὑγρὰν, ἣτις καλεῖται χυλός, ὁ ὅποιος μεταβαίνει κατόπιν εἰς τὰ ἔντερα, τὰ ὅποια διατρέχει, ἐν δὲ τῇ ἐργασίᾳ ταύτῃ ἐρχόμενος εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῆς ἐπιφανείας τῶν ἐντέρων, καὶ μάλιστα τῶν λεπτῶν, ἀπορροφᾶται διὰ τινῶν λεπτοτάτων σωλήνων, τῶν ἡποίων ἡ ἄκρη εὐρίσκεται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ἐντέρων· οἱ σωλήνες οὗτοι καλοῦνται **τριχοειδῆ ἄγγελα**. Τὰ ἄγγελα ταῦτα δὲν ἀπορροφοῦσιν ὅλην τὴν ὕλην τοῦ χυ-

λοῦ, ἀλλὰ μέρος τούτου, τὸ ἕποϊον εἶναι κατάλληλον πρὸς θρέψιν τοῦ σώματος, τὸ ὑπόλοιπον μένει εἰς τὰ ἔντερα καὶ ἀποβάλλεται κατόπιν ὡς περιττωμα διὰ τοῦ πρωκτοῦ.

Τὰ ἀγγεῖα ταῦτα καλοῦνται **χυλοφόρα**. Διευθύνονται ἐντὸς τοῦ μεσεντέρου, τὸ ἕποϊον εὐρίσκεται μεταξύ τῶν ἐντέρων ὡς ἄροσμα βράνη, ἐνθα συνέρχονται καὶ ἀποτελοῦσι κλάδους, οἵτινες εἰς ἕν συνερχόμενοι ἀποτελοῦσι κορμὸν ἀκριετὰ ὀγκώδη, καλούμενον **θωρακικὸν ἀγωγόν**. Τὰ ἀγγεῖα ταῦτα ἐν ὥρᾳ πέψεως ἔχουσι χρῶμα λευκόν, καὶ διὰ τοῦτο καλοῦνται **γαλακτοῦχαι φλέβες**. Τὸ μέρος, ἐνθα ἐνοῦνται οἱ χυλοφόροι κλάδοι καὶ ἀποτελοῦσι τὸν **θωρακικὸν ἀγωγόν**, εὐρίσκεται ἐπὶ τοῦ ἄνω μέρους τοῦ ὑπογαστρίου. Ἐντεῦθεν ὁ θωρακικὸς ἀγωγὸς διέρχεται τὸ διάφραγμα, εἰσέρχεται εἰς τὸν θώρακα, προσκολλάται ἐπὶ τῆς σπονδυλικῆς στήλης τῶν ὀμοπλάτων, προχωρεῖ πρὸς τ' ἄνω τοῦ θώρακος, καὶ διέρχεται ὀπισθεν τοῦ ἰσοφάγου, καὶ τέλος ἀπολήγει εἰς τὴν μεγάλην ἀριστερὰν ὑποκλειδίαν φλέβα, τὴν κειμένην ὑπὸ τὴν ἀριστερὰν κλεῖδα τῆς κοιλίης φλεβός, ἐνθα ἐνοῦται μετὰ τοῦ αἵματος καὶ φέρεται εἰς τὴν καρδίαν.

Ταῦτα ἐν ὀλίγοις περὶ χυλοφόρων ἀγγείων καὶ θρεπτικῶν ὠλῶν ἐξαγομάνων ἐκ τῶν τροφῶν. (ἀκολουθεῖ.)

Δ. ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ

Τραχει.λαιγία

Ἐν ταύτῃ οἱ ἀλγυθόνες ἄρχονται ἐκ τοῦ πλαγίου τοῦ λαιμοῦ ἀπὸ τῆς βάσεως τοῦ κρανίου, καὶ προχωροῦσι πρὸς τὴν μαστοειδῆ ἀπόφυσιν καὶ ἐπὶ τοῦ κρανίου, καὶ ἐκτείνονται καὶ ἐπὶ τοῦ προσώπου κλπ. Ἄλλοτε διακλαδοῦνται ἐπὶ τοῦ θώρακος, ἐπὶ τοῦ βραχίονος, καὶ ἐνίοτε προχωροῦσιν καὶ ἐπὶ τῶν ὀμοπλάτων. Εὐρίσκεται τὸ κέντρον τῆς βλάβης ἀλγοῦν διὰ ψάυσεως καὶ πίσεως δακτύλῳ ἐπὶ μᾶλλον διὰ γαλθανικοῦ ρεύματος. Συνήθως τὸ κέντρον παρίστανται ἐπὶ τοῦ ἰνίου, ἐπὶ τῆς μαστοειδοῦς ἀποφύσεως, καὶ παρὰ τὴν ράχιν τῆς ὀμοπλάτης. Θεραπεύεται τῇ ἐπαλοιφῇ ὀδονηφάτου, καὶ ἄλλων, περὶ ὧν κατωτέρω λεχθήσεται.

Παραυγενισμὸς (Torticoli) Στραβολαιμιασμα.

Ἐνίοτε ἐκ περιφύξεως τῶν ὀπισθίων τοῦ λαιμοῦ ἐν ὥρᾳ ὕπνου, ἢ ἐκ προσβολῆς ρεύματος ψυχροῦ καὶ ὑγροῦ ἀέρος προσβάλλονται ἐκ ρευματισμοῦ οἱ μῦς τοῦ ἀγένης, οἵτινες ἐν πάσῃ κινήσει παρέχουσι πόνους σφοδρούς καὶ διατηροῦσι σχεδὸν ἀκίνητον τὴν κεφαλὴν. Ἡ θεραπεία γίνεται διὰ θερμῶν ἐπιθεμάτων ἀνθίου ἀκτέας (κουφοξόλου), δι' ἐπαλείψεως διὰ τοῦ ὀδονηφάτου, δι' ἀλοιφῆς ἀμιμωνίουχου (Sinimentum volatile) διὰ τῆς ἐντριβῆς μετὰ τῆς ἀντινευραλγικῆς ἀλοιφῆς, κλπ. (ὄρα Φοῖβον σελ. 111), διαρκεῖ συνήθως 4 μέχρι 7 ἡμερῶν. Θεραπεύεται προσέτι ἐὰν ἐν ὥρᾳ ὕπνου τεθῇ ἡ κεφαλὴ ἐξέχουσα τοῦ προσκεφαλαίου ὥστε νὰ κλίνη πέραν.

Χειραλγία

Ἐπιπηγάζει, καὶ αὕτη ἐκ νευραλγίας τοῦ τραχήλου. Οἱ πόνοι διατρέχουσι τὸν βραχίονα καὶ ἐπεκτείνονται μέχρι τοῦ καρπού. Τὰ μᾶλλον ἐπώδυνα σημεῖα εἰσὶν ὑπὸ τὴν μασχάλην, περὶ τὸν ἀγκῶνα, τὴν πλάτην, ἐνίοτε περὶ τοὺς σπονδύλους τοῦ λαιμοῦ, παρὰ τὸ ἀκρώμιον. Ἡ θεραπεία γίνεται ὡς ἡ τῆς τραχειλαλγίας.

Ὀμοπλάταλγία

Οἱ πόνοι ἐκπηγάζουσι ἐκ τῆς ὀμοπλάτης ἐφ' ἧς πρὸς τὰ ἔκρα εὐρίσκεται σημεῖον ἐπώδυνον διὰ τῆς πίσεως δακτύλῳ, καὶ ἐπὶ μᾶλλον διὰ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος. Διακλαδοῦνται ἐπὶ τῆς γαστρικῆς χώρας, ἐπὶ τῆς κοιλίας, ἐνθα συνεπιφέρει δυσπεψίαν ἔμετον, φύσας, κλπ. Ὁμοιάζει ἐνίοτε τῇ παρασυναγῆ. Ἡ θεραπεία γίνεται τοπικῶς δι' ἐπιθέσεως μικροῦ ἐκδορίου ἐπὶ τοῦ ἀλγοῦντος σημείου τῆς ὀμοπλάτης, ὅπου ἐπιπάσεται διὰ ἐλαχίστου ποσοῦ μορφίνης μετ' ἀτραπίνης 1)4 κόκκου ἐπὶ 4 ἡμέρας. Συνάμα ποίησον ἐντριβὰς ἐπὶ τῆς κοιλίας διὰ τοῦ ὀδονηφάτου πρωτὶ καὶ ἐσπέρας.

Μεσοπλευραλγία ἢ πλευροδύνη.

Συνήθως εἰς τὰς γυναῖκας μᾶλλον ἀναφαίνεται πόνος δριμύς ἐμφωλεύων εἰς τὴν ἕξω χώραν τοῦ ἀριστεροῦ μαστοῦ μεταξύ τῆς 5 καὶ 6 καὶ 7 πλευρᾶς· ὁ πόνος οὗτος ἐξάπτεται διὰ τῆς πίσεως

δακτύλω ή δι' ηλεκτρικού ρεύματος. Εύρίσκεται όταν τις πιέξη εκ των όπισθίων προς τή εμπρός τήν ρηθείσαν χώραν των πλευρών τή πιέσει δακτύλω εύρίσκεται υπεράνω πόνος προσέτι και άλλος τής ξιφοειδούς αποφύσεως. Οι πόνοι εξάπτονται εκ κρουολογήματος, εκ συγχύσεως και ήθικής ταραχής. Διακλαδούνται μέχρι βάσεως μαστού, επί τής στομαγικής χώρας επιφέρει μελαγχολίαν, δυσπεψίαν, κοιλιακάς ταραχάς, έρευγμούς κλπ.

Θεραπεύεται δι' επιθέσεως μικρού έκδαρτίου επί του άλγούντος μέρους τής ξιφοειδούς αποφύσεως, ή επί του άλγούντος μεσοπλευρου σημείου, και δι' επιπάσεως θειικής μορφίνης μετά άτροπίνης, ως άνωτέρω έλέχθη, και διά έπαλοιφής όδυνηφάτου κτλ.

ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΣ

Peri tōn idρωτικῶν και τής Ύδροθεραπειας,

Τό μάλλον άσφαλέστερον και προχειρότερον ιδρωτικόν είναι ή θερμότης. Αύτη μετρίως και έπισταμένως χρωμένη, διαστέλλει τοίς πόρους του δέρματος, ζωογονεί τήν κυκλοφορίαν του αίματος, αΐζει τήν άδολον διαπνοήν και επιφέρει ιδρώτα. Η θερμότης ήνωμένη μετά του ύδατος καθίστασι τούτο ιδρωτικόν, έτι ισχυρότερον γίνεται, εάν έχη και άρωματικήν ύλην, διεγείρουσαν τήν δράσιν των νεύρων.

Τό ύδωρ ού μόνον θερμόν, αλλά και ψυχρόν, πινόμενον υπό μεγάλην ποσότητα, εάν τό δέρμα θερμανθῆ μετρίως, επιφέρει άφθονον ιδρώτα. Είς τήν ιδιότητα ταύτην του ύδατος βασίζεται ή κυρίως υδροθεραπευτική μέθοδος, τής οποίας τά κυριώτερα καταστήματα είσιν έν Γερμανία. Ίδου έν περιλήψει πώς αύτη γίνεται.

Κατά τήν 4 ή 5 ώραν τής πρωίας ο νοσών περικαλύπτεται μέχρι λαιμού διά παχείος σκεπάσματος μαλλίνου, έφ' ου επιτίθεται και άλλο κάλυμμα εκ πτίλων (πουπούλων) ή εκ σισύρας (γούναρι-καυ). Τοιουτοτρόπως ή κεκαλυμμένος μετά ήμισειαν ώραν καθίσταται ιδρωμένος πολύ χωρίς να πίνη ύδωρ. Τινές βραδύνουσι ιδρώσαι μετά 3 ή 4 ώρας. Άλλοι ιατροί δίδουσι και πίνει ο νοσών βικιας μέγα ποσόν ψυχρού ύδατος ή έως 10 οκάδας, ήμα καλυφθῆ διά των ρηθέντων καλυμμάτων. Μετ' όλιγων γίνεται ιδρώς τόσον άφθονος ώστε ρέει διά των στρωμάτων τής κλίνης.

Όσοι δέν δίδουσι εις τόν κεκαλυμμένον να πίνη ύδωρ, και ιδρώς δέν έπέλθαι αύτομάτως, καταφεύγουσι εις ξηράς έντριβάς του δέρματος, ή εις έμβροχάς διά ψυχρού ύδατος, ή εις καλύμματα έμβρογμένα διά ψυχρού ύδατος, μέχρις ου έπέλθη άφθονος ιδρώς.

Είτε λοιπόν ούτως είτε διά τής άφθόνου πόσεως ύδατος έπέλθη άφθονος ιδρώς και ρεύσει άκετός, τότε ταχέως αφαιρούνται τά καλύμματα, και άμέσως ο νοσών έμβάπτεται έντός παρακαμμένου λουτήρος πλήρους ψυχρού ύδατος, ένθα μένει μέχρι τεσσάρων λεπτών ώρας κατά τήν ιδιοκρασίαν και τας δυνάμεις του νοσούντος. Μένει δε έντός του λουτήρος μέχρις ου αισθανθῆ ρίγας. Διά τοίς αδυνάτους ή ψυχρότης του ύδατος πρέπει να ήναι μικροτέρα.

Μετά ταύτα εξέρχεται ο νοσών του λουτήρος, και άμέσως σπογγίζεται καλώς, ένδύεται, και περιπατεί διαρκώς πίνων άφθονον ύδωρ έως ου αισθανθῆ βάρος επί του έπιγαστρίου. Ούτω τινές πίνουσι ύδωρ μέχρι 30 ποτηρίων καθ' ύλην τήν ήμέραν. Μετά τόν περίπατον γευματίζει ορεπτικόν φαγητόν, χωρίς να πίνη ποτά έρεθιστικά, οίνον, οίνοπνεύματα, κλπ. Μετά τό φαγητόν μέχρις ου παρέλθωσι 6 ή 7 ώραι, καθ' ός λήγει ή πέψις των τροφών, άπαγορεύεται ή πόσις ψυχρού ύδατος.

Ο Καδίνος και ο Βεΐξις άντι ψυχρού ύδατος δίδουσι θερμόν ύδωρ, τό όποιον δίδουσι πίνειν άφθόνως κατά μεγάλην ποσότητα. Διά του τρόπου τούτου έπέτυχον Οαυμασίας Θεραπειας κατά τής παδάγρας, και έν γίνει κατά του ρευματισμού.

Η τοιαύτη υδροθεραπεία ανάγεται εις τήν έποχήν του αϊώνος τούτου. Ο πρώτος έπινοήσας ταύτην είναι ο Ηρειονήτζης, ήτις διαφώς έκλήθη Καλείται υδροματρική, υδροδροπάθεια (Hydro-matralia) λέξις νοσογενής. Ίδῆ ή υδροθεραπευτική εκτελείται και δι' άλλων διαφόρων μεθόδων. Άπασαι αύται σκοπόν έχουσι τήν πρόκλησιν άφθόνου ιδρώτος διά τής πόσεως άφθόνου ποσού ύδατος είτε ψυχρού είτε θερμού. Άλλά τό μάλλον δεδοκιμασμένον ύδωρ προς πρόκλησιν ιδρώτος είναι τό θερμόν, έμπεριέχον άρωμά τι ή πνεύμα τι άρωματιούχον· διά τούτου προστίθεται θερμότης εις τό σώμα, ή κυκλοφορία επιταχύνεται και τονίζεται, και εάν τό δέρμα διάκηται θερμό· διά καλυμμάτων επιγίγνεται μεγαλειτέρα θερμότης επ' αυτού, οι πόροι διαστέλλονται και ιδρώς άφθονος επιγίγνεται· να αύξηση ο ιδρώς και εξακολουθῆ επί πλέον δέον να σπογγιζήται ο επί του δέρματος πολός ιδρώς συγνά, να μη εξατμιζόμενος επιφέρει ψυχρότητα του δέρματος, εξ ής διαστέλλονται οι πό-

ροι. Μετά την πόσιν πρὸς ἰδρῶτα δὲν πρέπει ἀμέσως νὰ τρώγῃ ἰ νοσῶν, διότι δὲν ἐπάρχεται πολὺς ἰδρῶς· τὸ αἷτιον ἐστὶν ὅτι κίτρο- φαὶ πρὸς χύνευσιν ἀπορροφοῦσιν αὐταὶ κατ' ἀρχὰς τὴν θερμότητα ἐκείνην, καὶ οὕτω δὲν διαδίδεται εἰς τ' ἄλλο σῶμα. Εὐλόγως οὖν ὁ Ἀριστοτέλης λέγει.

«ὅταν πίωσιν ἤττον ἰδρῶσιν ἐπιφαγόντες». (Πρ. Β.)

Μεταξὺ τῶν προσαλούντων δι' ἐξωτερικῆς χρήσεως μέσων ἰδρῶτα εἰσὶ καὶ τὰ διάφορα θερμὰ λουτρά, περὶ ὧν ἔρα Παρραφροῖτον περὶ λουτρῶν.

Ε' ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ

Περὶ οἰνοπνεύματος. (spiritus vini)

Οἰνόπνευμα καλεῖται τὸ ὑγρὸν, τὸ ὁποῖον κυρίως ἐξάγεται δι' ἀποσταλάξεως τοῦ οἴνου. Τὴν μέθοδον τῆς ἀποσταλάξεως τοῦ οἴνου ἠγνόουν οἱ ἀρχαῖοι. Ἀπὸ τῆ ἀνεκαλύφθη παρὰ τῶν Ἀράβων κατὰ τὸν μεσαιῶνα· τὴν δὲ μηχανὴν, δι' ἧς ἐποίησαν τὴν ἀποστάλαξιν τοῦ οἴνου, ἐκάλουν οἱ ἄραβες *ἀλαμβίλιον*. Ἡ λέξις αὕτη εἶναι σύνθετος ἐκ τοῦ ἀραβικοῦ ἄρθρου *ἀλ.* καὶ *ἀμβιζ*. Τὴν μηχανὴν ταύτην ἤδη ἐτελειοποίησαν οἱ Ἑυρωπαῖοι, οἵτινες ἐξάγουσιν οἰνό- πνευμα οὐ μόνον ἐκ τοῦ οἴνου, καὶ ἐκ τῶν σταφυλῶν· ἀλλὰ καὶ ἐκ πάσης ὕλης ἐχούσης γλυκεῖαν γεῦσιν πλὴν μικρῶν ἐξαιρέσεων· ἐξ ἀραβοσίτου, καὶ ἐξ ἄλλων διαφόρων ὕλων ἀμιλωδῶν, τὰς ὁποίας ὑποβάλλουσι χυμικῶς εἰς ζύμωσιν. Τὸ τοιοῦτον ὅμως οἰνόπνευμα εἶναι ἐπιβλαβὲς εἰς τὴν υἰγιάν. Μόνον χρήσιμον εἶναι τὸ ἐκ τῶν σταφυλῶν καὶ ἐκ τοῦ οἴνου ἐξαγόμενον.

Οἱ Ἄραβες ἐξαγαγόντες τὸ πρῶτον οἰνόπνευμα ὠνόμασαν τοῦτο πνεῦμα (ράκ) ὡς ἀποτελοῦν τὸ λεπτότερον καὶ τὸ κυριώτερον συστα- τικὸν τοῦ οἴνου· ἄνευ τούτου οἴνος δὲν ὑπάρχει. Τὸ οἰνόπνευμα εὐ- ρίσκεται ἐν τῷ οἴνῳ ἠνωμένον μετὰ ὕδατος. Μὲ ὅσον περισσότερον ὕδωρ εἶναι ἠνωμένον τόσον ἀδυνατότερον εἶναι· καὶ τ' ἀντίστροφον. Ὅσον δὲ ὀλιγώτερον ὕδωρ ἐμπεριέχει τόσον ἐλαφρότερον τοῦ ὕδατος εἶναι· διότι φύσει τὸ οἰνόπνευμα εἶναι ἐλαφρότερον τοῦ ὕδατος. Γνω- στὸν τοῦτο γίνεται διὰ ἐργαλείου τοῦ καλουμένου *ἀραιόμετρον* ἢ *ἀε- ροπνευμαζόμετρον*, κοινῶς *γράδον*. Τὸ κοινότερον οἰνοπνευματόμε- τρον εἶναι τοῦ Μπορέ. Ὅσον περισσότερον βυθίζεται τοῦτο ἐντὸς

τοῦ οἰνοπνεύματος, τόσον δυνατότερον εἶναι τοῦτο. Τὸ ὑπὲρ τὸν 40 βαθμὸν εἶναι τὸ καλεῖτερον, κάτω τούτου εἶναι τὸ ἐλαφρότερον καὶ χρήσιμον πρὸς τὰς τέχνας καὶ πρὸς παραγωγὴν φλογός διὰ καφε κλπ.

Τὸ πρῶτον ρέον ἐκ τοῦ ἄμβικου (λαμπικου) οἰνόπνευμα εἶναι ὑπὲρ τοὺς 40 βαθμούς καὶ κοινῶς καλεῖται πρώτη στάλλα· ὅσον πε- ρισσότερον διαρκεῖ ἡ ἐξαγωγή τόσον ἀδυνατότερον γίνεται, διότι ἐξατμίζεται καὶ ὕδωρ, καὶ ἐξέρχεται ἠνωμένον μετὰ τοῦ πνεύμα- τος. Ἴνα δὲ ἔχωμεν καθαρότερον οἰνόπνευμα πρέπει τὸ ὕδωρ νὰ μὴ βράζῃ εὐκόλως εἰς τοὺς 100 βαθμούς· ἵνα βραδύνη ἢ βράσις προσ- τίθεται ἀσβεστός, ἡ ὁποία καὶ τὴν βράσιν βραδύνει καὶ ἀπορροφᾷ τὸ ὕδωρ τοῦ οἴνου, καὶ μένει ἐλεύθερον περισσότερον οἰνόπνευμα.

Ἡμεῖς ἠθέλομεν συμβουλεύσει τοὺς ταῦτα ἐργαζομένους νὰ με- ταχειρίζωνται ἀντὶ τιτάνου γύψον κεκαυμένον καὶ ὑπὸ λε- πτῆν κόμην· διότι αὗτος ἀπορροφᾷ πλεῖον ὕδωρ, καὶ τὴν βράσιν βραδύνει. Ἴνα κατασταθῇ τὸ οἰνόπνευμα ἐτι δυνατώτερον τὸ ἀπο- σταλλάττουσιν ἐκ νέου. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλα πρὸς τοῦτο μηχανήματα.

Τὸ οἰνόπνευμα βράζει ταχύτερον τοῦ ὕδατος· διὰ τοῦτο τὸ κατ' ἀρχὰς ρέον ἡ πρώτη στάλλα εἶναι δυνατότερον, διότι ἐξατμίζεται ἄμα τὸ ἐν τῷ ἄμβικῳ ὑγρὸν ἔχει θερμότητα 80°. Ὅταν ἤμως αὐ- ξήσῃ ἡ θερμότης καὶ φθάσῃ εἰς 100, τότε βράζει καὶ τὸ ὕδωρ καὶ ἐξατμίζεται καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἀτμῶν τοῦ οἰνοπνεύματος.

Τὸ οἰνόπνευμα ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ διαλύῃ τὰ πτητικὰ ἀρωμα- τικὰ ἔλαια· ἐὰν λοιπὸν ἐν τῷ ἄμβικῳ, ἐνθα ὑπάρχει τὸ πρὸς ἀπο- στάλλαξιν ὑγρὸν, προστεθῶσιν ἀρωματικά ἔλαια, οἶον γλυκάνισον, φλοιοί, ἀνή κλπ. τὸ ἐξαγόμενον οἰνόπνευμα εἶσται ἀρωματι- σμένον. Οὕτω γίνεται τὸ λεγόμενον ποτὸν κοινῶς *ρακί*, τὸ ὁποῖον ἐμπεριέχει πολὺ ὕδωρ ἵνα εὐκόλως πίνεται ὡς ὀρεκτικὸν καὶ ὡς με- λυτικὸν ποτὸν. Τὸ οἰνόπνευμα υἰγιεινῶς θερμούμενον εἶναι δηλητή- ριον καὶ καταστρεπτικὸν τῆς πολυτίμου υἰγείας. Ὅλα τὰ ποτὰ τὰ ἔχοντα οἰνόπνευμα εἰσὶν ἐπιβλαβῆ, ἔταν μάλιστα γίνηται συχνὴ καὶ μεγάλῃ χρῆσις αὐτοῦ. Πᾶν ποτὸν οἰνοπνευματούχον καθιστα- ται ἐτι μάλλον ἐπιβλαβές, ἔταν τὸ ἀποτελοῦν αὐτὸ οἰνόπνευμα ἐξά- γεται ἐξ ἀραβοσίτου, γαιομήλων, τεύτλων κλπ. τὸ ἐκ τούτων οἰνό- πνευμα εἶνε ἐπτάκις περισσότερον δηλητήριον τοῦ ἐξαγομένου ἐκ τῶν σταφυλῶν καὶ οἴνου. Δι' πατρικαὶ κυβερνήσεις, αἱ κηδόμενοι ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τῶν κατοίκων, οφείλουσι νὰ καταργήσωσι τὴν ἐξαγω- γὴν οἰνοπνεύματος ἐκ τοιούτων ὕλων. Ἴνα τοῦτο ἐπιτύχωσι πρέπει νὰ καταστήσωσιν εὐόριστον τὴν ἐξαγωγὴν οἰνοπνεύματος ἐξ οἴνου

καί σταφυλῶν, καὶ ἵνα τοῦτο γένην πρέπει ν' ἀφεθῆ ἑλευθέρα ἡ εξαγωγὴ τῆς σούμας παρὰ τῶν χωρικῶν ὡς τὸ πρῖν ἐγένετο. Τοῦτο ὀφείλει ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις πράξαι πρὸς ἀσφάλειαν τῆς δημοσίας ὑγείας. Ἐς φορολογίᾳ ἀπηνῶς τὰ πρὸς πόσιν οἰνοπνευματώδη ποτὴ ἀφήνουσα ἑλευθέραν τὴν εξαγωγὴν ἰδιωτικῶς τοῦ εὐτελοῦς οἰνοπνεύματος (σούμας) ἐκ τῶν σταφυλῶν καὶ τοῦ οἴνου. Καὶ τόσον μῆλον τοῦτο πρέπει γινέσθαι, καθ' ὅσον τὰ ἐργαστήσια ἐνθα ἐξάγειν οἰνόπνευμα ἐξ ἀραβοσίτου καὶ λοιπὰ παρέχουσι τὰ ὑπόλοιπα τῶν σερσηπῶτα καὶ παράγονται μιάσματα.

Ἄτυχῶς εἰσέτι οὐδὲμία μελέτη ἐπιστημονικὴ ἐγένετο ἐπὶ τῆς δημοσίας ὑγείας.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Οἰκιακὴ οἰκονομία. Ἐλαιον Κομοτηρῶνον.

Λάβε ἴσην ποσότητα ἑλαίου ἀμυγδάλων καὶ βάμματος λιθωνίτιδος, δενδρολιθάνου (linct. rosmarini,) πρόσθετες μικρὸν ποσὸν ἑλαίου μουχοκαρίων καὶ ἀνακάτωσον πάντα ἡμοῦ.

Ἐπάλειψε ἐκ τούτου δι' ὀλίγων σταγυμάτων τὴν κορυφὴν τῆς κόμης κατὰ πᾶσαν πρωΐαν. Αἱ τρίχες καθίστανται στερεαὶ καὶ εὐτραφεῖς.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΟΔΥΝΗΦΑΤΟΥ

Ἀναδημοσιεύομεν τὴν κατασκευὴν τοῦ σωτηρίου τούτου φαρμάκου, χρησιμωτάτου ἐν πάσῃ οἰκογενεῖᾳ.

Ἐκάστη οἰκοδέσποινα ὀφείλει νὰ κατασκευάζῃ τὸ φάρμακον τοῦτο ἐν τῇ οἰκίᾳ πρὸς πρόχειρον χρῆσιν ἐν ἐλλείψει ἰατροῦ.

Πρὸς κατασκευὴν, λάβε 10 πιπερίας κοκκίνας πολὺ καυστικὰς. Κόψον εἰς μικρὰ τεμάχια διὰ ψαλίδος καὶ θές ἐντός 50 δραμίων οἰνοπνεύματος δυνατοῦ 40 βαθμῶν.

Δύνασαι ἀντὶ τῶν κοκκίλων πιπεριῶν νὰ λάβῃς 5 δράμια κοκκίνου πιπέριως καλῆς ποιότητος.

Πρόσθετες συνάμα εἰς τὸ οἰνόπνευμα καὶ μίαν κωταλίαν σούμας

πιπέριως μαύρου τετριμμένου καλῆς ποιότητος. Ἀνακάτωσον καὶ ἄρας εἰς τόπον μὴ ἠλιαζόμενον ἐπὶ 10 ἡμέρας, ἀνακινῶν καθ' ἑκάστην τὴν φιάλην, καλῶς οὔσαν ποματισμένην.

Μετὰ τὰς 10 ἡμέρας στραγγίσον καὶ εἰς τὸ ὑγρὸν πρόσθετες ἔλαιον κανέλλας καλῆς ποιότητος δράμια 2 ἀνακάτωσον καὶ φύλαξον ἐν φιάλῃ καλῶς ποματισμένη, καὶ χρεῖ.

Κατὰ πρωΐαν καὶ ἑσπέρας λάμβανε εἰς τὴν χούφταν ποσὸν καὶ ἐπάλειψε τὸ πάσχον μέρος.

Τὴν χεῖρα μετὰ τὴν ἐπαλοιφήν πλύνε διὰ σάπυνης.

Ἐπάλειψόμενον ἐπὶ ἀλγοῦντος μέρους ἐκ κρυολογήματος, ἐκ νευραλγίας ἐπὶ τοῦ θώρακος, τῶν ὤμοπλατῶν, τῆς κεφαλῆς, τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν ἐπὶ τῆς κοιλίας καὶ τοῦ στομάχου, ὅταν ὑπάρχῃ δυσπεψία, καρδιαλγία, διάρροια καὶ κοψίματα· ἐπὶ τοῦ ἄνω μέρους τοῦ θώρακος καὶ τοῦ λαιμοῦ, ὅταν ὑπάρχῃ βήξ, ἐπιφέρει διαλύσιν τῶν πόνων, παῦσιν τοῦ βηχός, καὶ καθ' ὅλα θεραπεῖαν.

Συγκολλητικὸν διὰ σακχάρου.

Τὸ ἀκάθαρτον σακχάρου τοῦ ζαχζροκαλάμου, ὅπερ καλεῖται κασσονάδα, μεμιγμένον μετὰ τιτάνου ἀσβέστου ὑπὸ ἴσα μέρη εἰς κόβιν, καὶ διαλυόμενον τὸ μίγμα ἐν ὕδατι, ἀποτελεῖ σημαντικὸν συγκολλητικὸν, δι' οὗ συγκαλλῶνται καλῶς αἱ πέτραι, ἡ ὕαλος, τὰ πήλινα καὶ λοιπὰ.

Ἐὰν διαλυθῇ ἐν μέρος ζακχάρου εἰς 5 μέρη ὕδατος, καὶ προστιθῇ τοῦτο ἐν λάσπῃ ἀσβέστου πρὸς οἰκοδομήν, ἀποτελεῖται στεριώτατος τοῖχος.

Τρόπος τοῦ δέψειν (ἀργάζειν) τὰ δέρματα πρὸς οἰκιακὴν χρῆσιν.

Τὰ δέρματα τοῦ λαγωοῦ, τῆς γαλῆς, (γάτας), τοῦ κυνέκλου (κουνιλοῦ, τοῦ κουνάβου, τῆς ἀλώπεκος κλπ. ὅταν ὡσι κατεργασμένα ὅστε νὰ μὴ μαδάσι καὶ νὰ ὡσι μαλακὰ, εἰσι λίαν χοῦσμα οἰκιακῶς.

Ἴνα γένην τοιοῦτα τὸ δέμμα, καθάρισον ἐκ τοῦ πάχους κλπ. καὶ τρίψον καλῶς διὰ λεπτῆς κόνεως στυπτηρίας (στύψης). Μετὰ ταῦτα πεπάλισον (πασπάλισον) τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ δέρματος μὲ πικνόν

πρωίμα κόνεως στυπτηρίας και επί τούτου επίθεος φύλλον χάρτου
 ένα καλυφθῆ ὄλη ἡ ἔχουσα τὴν στυπτηρίαν ἐπιφάνεια και περιτύλι-
 ξον. Τὸ ποσὸν τῆς στυπτηρίας πρέπει νὰ ἦναι διὰ μικρὸν ἄμμα 100
 δραμιά· διὰ μεγάλον πλέον τῆς ὀκτῆς ὡς ἐστὶ τὸ τῆς Ἀλώπικου.
 Ἄφες οὕτω κρεμάμενον εἰς ρεῦμα ἀέρος χωρὶς νὰ προσβάλληται εἰς
 τοῦ Ἡλίου, μέχρις οὐ αἱ τρίχες ἐλκόμεναι δὲν ἐκκρίζωνται.

Ἄλλος τρόπος.

Λάβε 4 ὀκάδας ὕδατος, 300 δρ. στυπτηρίας και 150 δρ. ἄλατος
 κοινοῦ. Βράσον πάντα μέχρις οὐ ἡ στυπτηρία διαλυθῆ, ἄφες τὸ ὕγρον
 νὰ ψυχρανθῆ και ἐμβάψον τὸ δέριμα καλῶς και ἄφες οὕτως ἐπὶ 24
 ὥρας, μεθ' ἧς στύψον καλῶς ἕνα ἐκκεῦσον τὸ ὕγρον και ἄφες τὴν
 στεγνώση ὑπὸ ρεῦμα ἀέρος και ἄνευ Ἡλίου.

Ἰσότης και ἁρμονία. Νόμιμον και δικαιο. Πρόνοια.

Ἰσότης δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν φύσιν, ἀλλὰ ὁμοιότης. Ἡ κοινωνία
 κατὰ συνθήκην ὥρισεν ἰσότητα ἐνώπιον νόμων.

Ἄρμονία ὑπάρχει ἐν τῇ φύσει, ἐν τῷ Σύμπαντι, διὰ ταύτης δια-
 τηρεῖται ἕκαστον πρᾶγμα ἐν τῇ ἰδίᾳ του θέσει. Ἡ διατήρησις λοιπὴ
 ἐν τῇ προσηκούσῃ θέσει ἕκαστου πράγματος λέγεται ἁρμονία καὶ
 ταύτης οὐδὲν ὑπάρχει διαρκές και βέβαιον. Ἡ ἁρμονία τῶν διαφό-
 ρων ὀργάνων τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ἀποτελεῖ τὴν ὑγίαν τοῦ
 ἀνθρώπου. Ἡ ἁρμονία τῶν διαφόρων ὀργάνων μηχανῆς τινὸς ἀπο-
 τελεῖ τὴν πρὸς τὸν σκοπὸν λειτουργίαν αὐτῆς. Ἡ ἁρμονία τῶν δια-
 φόρων μουσικῶν ὀργάνων ἀποτελεῖ τὸ μέλος, τὴν ᾠδὴν κλπ. Ἡ ἁρ-
 μονία τῆς θέσεως τῶν διαφόρων πραγμάτων τοῦ πλοίου ἀποτελεῖ
 τὴν λειτουργίαν τοῦ πλοίου· ἄνευ ταύτης τὸ πλοῖον καταστρέφεται.
 Ἡ ἁρμονία τῶν διαφόρων πραγμάτων τοῦ οἴκου ἀποτελεῖ τὸν κα-
 λῶς ἔχοντα οἶκον. Ἐν συνόλῳ ἡ ἁρμονία τῶν διαφόρων σωμάτων
 τοῦ Παντός ἀποτελεῖ τὸ Σύμπαν. Ἡ διατήρησις τῆς ἁρμονίας
 καλεῖται **Ἡρόνοια**.

Ἄρμονία λοιπὸν ἐστὶ τὸ κατέχειν και διατηρεῖν ἕκαστον πρᾶγμα
 τὴν ἰδίαν αὐτῆ φυσικὴν θέσιν, τὸ βαρύτερον πρᾶγμα νὰ κατέχῃ
 τὴν βάσιν και τὸ εἰσφρότερον τὴν κορυφήν. Ἄρμονία και ἁρμόδιον
 λέγεται νὰ προῖσταται ὁ ἰσχυρότερος τὸ σῶμα ἐν πολέμῳ, ἐν ἀγῶνι.
 Ἦ αὐτὸ λεκτέον και ἡθικῶς. Ἄρμονία λέγεται ἐν κοινωνίᾳ, ὅταν

ὁ πνευματώδστερος προῖσταται τοῦ ὀλιγώτερον πνευματώδους εἰς
 τι ἔργον· ὅταν ἄρχων ἐκλέγεται ἢ διορίζεται ὁ ἰκανότερος κλπ.

Τὸ κατέχειν πᾶν ἔτομον τὴν ἁρμοδίαν αὐτῷ θέσιν ἀποτελεῖ τὸ
 θελακίον· τὸ δικαιο· λοιπὸν ἐστὶ τὸ ἀποδίδειν ἕκαστῳ τὸ ἁρμόδιον·
 τὸ δικαιο· λοιπὸν δὲν εἶνε ἰσότης, οὔτε ἡ ἰσότης εἶνε δικαιοσύνη.

Ἡ ἰσότης εἶνε ἰδέα, ἣν ὁ ἀνθρώπος ἐν κοινωνίᾳ εὐρισκόμενος ἐ-
 πενόησε πρὸς συντήρησιν ταύτης ἐνώπιον νόμων τινῶν, ὡς ὤοισε
 και τὴν ἰδέαν ἐλευθερίας ὑπὸ συνθήκας (νόμους)· διότι ἡ φυσικὴ ἐ-
 λευθερία εἶνε ἄλλη, τὴν ὅποιαν ἡ κοινωνία δεσμεύει κατὰ συνθήκην.

Ἰσότης λοιπὸν και δικαιοσύνη εἶνε πρὸς ἄλληλα ὅπως διάφορα.
 Ἡ ἰσότης δὲν εἶνε φυσικὴ, ἀλλ' ἰδέα σχετικὴ ὑπὸ συνθήκας κοινω-
 νίας. Ἡ δικαιοσύνη εἶνε φυσικὴ, ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἥστις ἐδη-
 μιούργησεν ἑναρμονίως τὰ πάντα. Ἡ κοινωνία σὲ φρολογεῖ, σὲ φονεῖ,
 σοὶ ἐπιβάλλει νὰ φονευθῆς, νὰ δώτῃς ἀκουσίως τὴν περιουσίαν σου,
 κλπ. Πάντα ταῦτα γίνονται κατὰ κανονικὴν συνθήκην και ἐκουσίαν
 ὑποταγὴν εἰς τοὺς ἄνδρας ταύτης, νέμειους καλουμένους. Δὲν εἶνε
 ἕμως και δικαιο· διότι ἀντικρούουσιν εἰς τὴν ἁρμονίαν τοῦ προσώ-
 που και τῶν πραγμάτων αὐτοῦ.

Ὁ βίος ἡμῶς τοῦ ἀνθρώπου ἀπαιτεῖ τὴν κοινωνίαν, και ὡς ἀνθρω-
 πος μεταβάλλει τὰς ἑναρμονίους φυσικὰς διαθέσεις του εἰς ἄλλον ἐ-
 ναρμόδιον βίον κοινωνικόν, ἀκροτηριάζων οὕτω πολλὰς ἑναρμονίους
 διαθέσεις του.

Ὅτι ἐν πράττει πρὸς ἄλλον γίνεται ἢ ἐξ ἀγάπης πρὸς αὐτόν,
 και αἰσθάνεσαι τέρπον, ἢ ἐξ ὑποχρεώσεως και ἀνάγκης και τότε
 οὐδὲν ἐγκαρδίον τέρπως ἔχεις.

Ὅταν λοιπὸν περιποιῆσαι τινὰ, ἢ τὸν ἀγαπᾷς ἐγκαρδίως ἢ ὑπο-
 βάλλεσαι εἰς ὑποχρέωσιν.

Ἡ γυνὴ ἢ περιποιουμένη ἐξ ἀγάπης τὸν σύζυγόν της χύνει χα-
 ρὰν ἐν τῇ οἰκίᾳ. Ἡ δὲ ἐξ ἀνάγκης και κατὰ χρέος περιποιου-
 μένη τοῦτον χύνει δυσαρρεσκείας και σκυθρωπότητα.

Οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ ὑπηρετᾶται περιποιοῦνται ἐξ ἀνάγκης.

Περὶ μεγάλης λεπτότητος τῶν σωμάτων.

Πᾶν σῶμα μαθηματικῶς διαιρεῖται εἰς τὸ ἐπάπειρον, φυσικῶς
 ἡμῶς θεωρεῖται ὅτι ἡ διαίρεσις παντὸς σώματος ἔχει ὄριον, πέραν

τῶν ὁποίων δὲν διαιρεῖται, τὸ τελευταῖον τοῦτο καλεῖται *ἀτομὸν* τοῦτο παραδέχεται ἰδίως ἡ χυμεία. Διὰ τῆς τέχνης γίνονται λεπτότατα σώματα, τὰ ὁποῖα ἐκπλήττουσι. Τὰ φύλλα τοῦ χρυσοῦ γίνονται τόσο λεπτὰ, ὥστε 10 ἑκατομμύρια τούτων ἀποτελοῦσι πάχος ἑνὸς χιλιοστοῦ μέτρου. Κατασκευάζονται φύλλα χρυσοῦ ἐπι λεπτότερα κατὰ τὸ $\frac{1}{2}$ ἐκάστου τούτων. Τὰ φύλλα τοῦ χρυσοῦ τὰ καλύπτοντα τὰς παρυφᾶς (πασμανδρέδες) ἔχουσι πάχος ἐν δεκάχιλιοστόν τοῦ χιλιοστομέτρου.

Ὁ Βόλαστων κατασκευάσει σύρματα ἐκ πλατίνης, χρῆσιμα εἰς ἐργαλεῖα ὀπτικῆς ἔχοντα πάχος $\frac{1}{1,200}$ τοῦ χιλιοστομέτρου.

Ἡ μέταξα παρέχει νήματα $\frac{1}{100}$ τοῦ χιλιοστομέτρου.

Ὁ πομφόλυξ τοῦ πάπικου ἔχει πάχος $\frac{1}{2}$ χιλιοστομέτρου τοῦ χιλιοστομέτρου.

Ἐν ἑκατοστόν γραμμαρίον λουλακίου χρωματίζει ἐπαισθητῶς ὑπὲρ τὰ 600 δράμια ὕδατος.

Ἐν ἑκατοστόν γραμμαρίου κοκκινιλίας (κρεμέζι) χρωματίζει 4 ὀκάδας ὕδατος.

Ἐν Παρισίοις ὑπάρχει κατάστημα, ἐν τῷ ὁποίῳ οἱ λευκοὶ ἄνθρωποι γίνονται μαῦροι (αἰθίοπες), βράφονται διὰ τοῦ Ἰωδίου μεθοδικῶς, ὥστε πλέον δὲν λευκαίνονται. Πολλοὶ προσέρχονται πρὸς τοῦτο καὶ γίνονται αἰθίοπες· διότι ὡς αἰθίοπες προσλαμβάνονται εὐκολώτερα ὑπηρεταὶ καὶ ἀμαξηλάται.

Τὸ ὕδωρ καὶ ἡ ζωμὸς τοῦ κρέατος δὲν συντελοῦσιν εἰς τὴν θρίψιν τοῦ σώματος. Τὸ κυρίως θρεπτικὸν εἶναι αἱ ἴνες τοῦ κρέατος, αἱ ὁποῖαι δὲν διαλύονται ἐν τῷ ὕδατι. Ἐσχάτως ἐν Παρισίοις ἐγένοντο πειράματα περὶ τῆς τροφῆς τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ ζωμοῦ κρέατος. Ἐὐρεψαν κύνας καὶ ἄλλα ζῷα τὰ μὲν διὰ μόνου ὕδατος, τὰ δὲ διὰ μόνου ζωμοῦ. Καὶ τὰ μὲν καὶ τὰ δὲ μετὰ ἡμέρας ἀπέθανον τῇ διαφορᾷ ὅτι τὰ δι' ὕδατος τραφέντα ἀπέθανον ταχύτερα τῶν διὰ ζωμοῦ.

Ἐν τῇ Ἱατρικῇ Σχολῇ τῶν Παρισίων κατὰ τὸ ε. ε. σπουδάζουσι Ἱατρικὴν 108 γυναῖκες, ὧν 83 ρῶσσαι, 11 ἀγγλίδες, 7 γαλλίδες, 3 ἀμερικανίδες, 2 αὐστριακαὶ, 1 ρουμὰνα, καὶ 1 Τούρκα.

Οὐδέμια σπουδάζει φαρμακοποιίαν.